

in iz Rima nazaj v Ljubljano ne bode neki več stala kakor 28 gold.)

V spomin na to potovanje Slovanov v Rim se bode v Pragi kovala svetinja, katera na sprednji strani bode kazala podobo sv. Očeta papeža Leona XIII. z napisom staroslovenskim „Dia wsi jedyno sut“ (da wsi eno so), — na zadnji strani pa podobi sv. Cirila in Metoda z napisom: „Molite sia o nas“ (molite za nas).

Slovanski pevski zbor in pa društvo „Slovenija“ na Dunaji se bosta, kakor „Vaterland“ poroča, o prazniku sv. Cirila in Metoda udeležila slovesne službe Božje v cerkvi sv. Ane, in „Slovenija“ pošlje ta dan telegram sv. Očetu v Rim v staroslovenskem jeziku z latinskim prevodom. (Menda tudi ljubljanska „katoliška družba“ ne bode zaostala o enaki ovaciji?)

* *Chromolitografijo (barvano litografično sliko) sv. Cirila in Metoda* bo priredil mladi rezbar Jos. Mančun iz Dubrovnika po sliki v cerkvi sv. Klementa v Rimu, katero je njegov oče Peter svoje dni vrezal in ki je zdaj slavna. Napisi bodo v vseh slovanskih jezikih, a za vsak jezik slika posebej. Veljala bo 1 gold. Ker se ne bo veliko slik naredilo, naj bi se oni, ki jo želé dobiti, oglasijo naprej pri vredništvu „Katol. lista“ v Zagrebu.

* *Jurij Stefenson.* Dne 10. junija je bilo sto let, kar se je rodil mož — za blagor človečanstva veliko večí od vsakega državnika, od vsakega vojskovodje, mož največi med velikani, namreč Jurij Stefenson, iznajditelj lokomotive (parnega stroja). Rodil se je v Wydamu blizu Newcastlea (Novega grada) na Angleškem; stariši so mu bili revni, oče delavec v rudniku. Mnogo se je trudil in prizadeval, da so njegovemu veleumu segli pod ramo in se je zidala prva železnica na svetu, od Liverpoola do Manchestra.

Naši dopisi.

Iz Gradaca na Dolenjskem 10. jun. J. B. — Danes izročili smo materi zemlji truplo gosp. Ant. Homača, fužinskega oskrbnika in velikega posestnika, ki je po kratki bolezni, previden sè zakramenti, za umirajoče, v 61. letu svoje starosti 8. junija mirno v Gospodu zaspal! Bil je ranjki mnogo let predsednik Metliške kmetijske podružnice, skozi 9 let prvosednik krajnega šolskega sveta v Podzemelji, vzgleden kmetovalec, velik prijatelj šoli, ves vnet za pravi napredek, ljubeznjiv do vsacega, dobrotljiv revežem. — Kako je bil priljubljen in spoštovan, pokazalo se je na dan njegovega pogreba, in eno oko ni ostalo suho, kajti ljubezen rodi ljubezen. Lahka mu zemljica!

Iz novomeškega okraja 10. jun. Pri volitvi županstva pri Št. Mihelu v Stopičah so bili izvoljeni: za župana Anton Vindišer, posestnik v Kandiji, — za svetovalce pa: Franjo Kastelic, posestnik in trgovec v Kandiji, Janez Dejak, vpokojeni ritmajster v Gotni vasi, Janez Radovičević, posestnik v Mihovci, Janez Zajc, posestnik v Cerovcu, Janez Jeriček, posestnik v Stopičah, Josip Petruna, posestnik v Bavti vasi, Franjo Vidmar, posestnik v Dolenji vasi in Matija Hrovat iz Velikega Podljubna.

Iz Ljubljane. — Da naši „deutsch-kraingerji“ ne marajo za porazumljenje in mirno spravo z národno stranko, ampak da konsekvéntno hočejo biti kladvo, narodna stranka pa jim bodo podložno nákválo, kazalo se je očitno 10. dne t. m. pri volitvi predsednika in podpredsednika v zbornici trgovinski in obrtnijski. Vkljub temu, da imajo narodnjaki zdaj večino v zbornici in bi bili kar naravnost lahko volili oba predsed-

nika iz svoje vrste, ponudili so jim vendar kompromis, po katerem naj skupno predsednika volijo iz narodne večine, podpredsednika pa tudi skupno iz manjšine. Al bob v steno bila je v tem smislu vsa obravnava pred pričetkom volitve, katero je po naročilu narodnih odbornikov dr. Poklukar vodil. Pričela se je tedaj volitev predsednika. Oddanih je bilo 22 listkov; narodni trgovec gosp. Josip Kušar je dobil od narodnih odbornikov 14 glasov, svojega je dal gosp. V. Petričiču, — 7 listkov pa je bilo brez napisa oddanih, kajti kot en mož so vsi „deutschkraingerji“ se zdržali volitve. Po dovršeni volitvi predsednika prišla je na vrsto volitev podpredsednika. Kakor rečeno, narodni odborniki, čeravno bi bili iz svoje večine kar naravnost lahko volili tudi podpredsednika, volijo vsi gosp. Karola Lukmana, prejšnjega podpredsednika, — 7 volilnih listkov, ki so jih oddali odborniki nasprotne stranke, bilo je zopet praznih. Tako je bil z večino glasov gosp. Lukman voljen; al zdaj se vzdigne ter pravi, da podpredsedstva nikakor ne more prevzeti zato, ker ima družih opravil veliko. No, se ve da! V prejšnji zbornici, ki ni po večini bila narodna, je imel dosti časa nositi naslov podpredsednika, zdaj so se mu lastni opravki tako nakupičili, da ne more vsega zmagati, čeravno ne vemo, da bi podpredsednik navadno v zbornici kaj več opraviti imel, kakor vsak odbornik. To izjavo g. Lukmana so vsaj demantirali njegovi tovariši sami s tem, da nobeden izmed njih se ni udeležil nobene volitve in to se ve da zaradi naše gori omenjene prilike „kladva“ in „nákvála“. Po vsem ni ostajalo narodnim odbornikom drugega nego to, da so tudi podpredsednika volili iz narodne večine in si gosp. Horaka izbrali za podpredsednika.

— (Iz seje družbe kmetijske), ki je pod predstvom barona Wurzbacha bila 12. dne t. m., je „Novicam“ došlo sledeče poročilo o važnejših sejnih obravnavah. — Na dopis sl. ministerstva kmetijstva od 13. aprila t. l., po katerem naj šola podkovstva v Ljubljani ostane po vsem tako, kakor je dozda bila, šola živinozdravstva pa naj bi zato, ker se vredba živinozdravstva, dovoljena 13. aprila leta 1848. od c. kr. naučnega ministerstva, ne vjema z novejšimi uzori živinozdravstva od leta 1857. in 1871., se prestrojila v 4 ali 6 tedenski poduk v živinoreji, porodoslovji, mesogledstvu in zdravoslovji, je odbor enoglasno sklenil, pojasnilo poslati sl. ministerstvu, v katerem se temeljito in nadrobno izpriča, da nameravano predrugačenje ne bilo bi na korist, ampak na očitno škodo lastnikom živine v deželi, v kateri je za 84.839 glav živine samo le eden diplomiran živinozdravnik. — C. kr. ministerstva kmetijskega dopis, da odobruje porabo državne subvencije s 500 gold. za poljedelsko statistiko lanskega leta in pa razdelitev 80 gold. za premije marljive zasadbe gozdnega drevja, se naznanje vzame, — isto tako tudi dovoljenje, da se s državno subvencijo nakupljeni ovni Ukviškega plemena izjemno letos pridnim in umnim ovcerejcem brezplačno dadó. — Ministerstvo priporoča centralnemu odboru razglas poučne s podobami razjasnene nemške knjige o žaželkah gozdom, polju in vrtom škodljivih in koristnih z naslovom „Die schädlichen und nützlichen Insecten in Forst, Garten und Feld von Dr. H. M. Schmidl-Gödel“; cena knjigi v več zvezkih je okoli 13 gold. — C. k. deželni vladi se je na vprašanje zaradi sejmov, ki jih želijo tri občine, odgovorilo soglasno s tukajšnjo zbornico trgovinsko. — Poročilo podružnice Novomeške, da je osnovala poseben odsek za obrambo vinogradov proti trtnim boleznim in trtni uši na Dolenjskem, se je s toplim priznanjem na znanje vzelo. — Prošnji voditelja c. kr. vladne ekspoziture Noviške v Bosni, da bi mu

družba kmetijska nasvetovala, kje bi se za Bosno primerni plemenski junci in po čim dobili, bode odbor odgovoril, ko prejme od gosp. V. Laha nadrobna pojasnila Bosenskih govejorejnih razmer. — Vdova gosp. Antona Homača, prvomestnika podružnice kmetijske v Metliki, naznanja odboru smrt svojega soproga, ki je 10. dne t. m. v Gradacu umrl; odbor sklene, toplo obžalovanje gospe vdovi objaviti o bridki izgubi, ki jo je zadela, katera pa je tudi družbi kmetijski občutljiva, ker je ranjki bil iskren pospešitelj kmetijstva kranjskega in neutrudljiv voditelj metliške podružnice blizo 20 let, poštenjak skozi in skozi. — Na vabilo c. kr. Šlezke družbe kmetijske, naj ž njo vred tudi družba kmetijska kranjska vloži peticijo do državnega zbora in ministerstva kmetijstva za premembo domovinske postave in pa za boljšo vredbo naprav za uboge, je odbor po nasvetu gosp. poročevalca enoglasno sklenil, pridružiti se vabilu Šlezke družbe kmetijske. — Za ude so bili v tej seji sprejeti: gosp. Jan. Wohinz, oskrbnik grajščine mokronoške, gosp. Jan. Pleškovic, posestnik in poštar v Mokronogu, gosp. Jan. Povše, posestnik in usnar v Mokronogu, in gosp. Juri Weutz, oskrbnik grajščine Grmaške.

— Kakor se nam iz gotovega vira poroča, je sl. ministerstvo kmetijstva nadinženirju gosp. Podhagskemu na Dunaji izročilo izdelovanje načrta za uravnavo in osušenje Ljubljanskega močvirja. Da se nemudoma loti tega dela, je gosp. Podhagsky uže došel v Ljubljano. Zdajci se tudi našim domačim tehnikom ponuja dobra prilika, da se udeležijo tega za domovino našo vevlačnega podvzetja.

— (V včerajšnji seji mestnega odbora) so se pričele za napravo dveh kosarn (ene za pešce, druge za brambovce) priprave delati s tem, da se najdejo in kupijo pripravnih prostori in se vse drugo v red spravi, kar treba, da se more zidanje pričeti prihodnje leto. — V tej seji je stavil odbornik Regali nujni predlog, naj odbor vloži prošnjo do c. k. finančnega ministerstva, da se prekliče ukaz c. kr. kranjskega finančnega vodstva od 29. marca t. l., po katerem se tudi v Ljubljani morajo davki izterjevati po opominih davkovskih eksekutorjev. Ta predlog se sprejme, pa tudi predlog dr. Supana, naj bi, če ministerstvo ne odstopi od navedenega ukaza, dohodki brezvspešnih opominov stekali se v mestno blagajnico, in pa predlog dr. K. Bleiweisa, naj pravni odsek pogodbo mesta ljubljanskega s finančnim ministerstvom v prevdarek vzame, ali ne bi kazalo, pobiranje ces. davkov odvaliti od mestnega magistrata ali pa vsaj zahtevati dostojno odškodovanje za ta sitni posel.

— C. k. deželna vlada hoče, kakor slišimo, upravo kranjske hranilnice skrbnejše nadzorovati, kakor je to dozda bilo; povod temu je dala velikanska defraudacija Presničeva. Vodstvu hranilnice je zato c. k. deželna vlada med drugim tudi to ukazala, naj jej vsako sejo, ki jo vodstvo ima, naznani, da pošlje ces. komisarja k obravnavam. Kakor se nam poroča, je vodstvo zoper ta ukaz pritožbo vložilo c. kr. ministerstvu, češ, da tako nadzorstvo nikakor ni upravičeno. Čudno, da gospodje v očigled take defraudacije, ki je trajala morebiti več let, ne vedó, da c. k. dež. oblastvom ne pripada samo pravica, temuč tudi dolžnost, poznati upravo institutov, ki niso privatni instituti. Saj je uže „Regulativ“ od 26/9 leta 1844 števil. 29304 izročil c. k. deželni vladi nadzorstvo nad hranilnico, katere mende tudi „Musterstatut für Sparkassen“ od ministerstva notrajnih opravil leta 1872. števil. 1081 ni ob veljavo dal. Mi dodamo temu le to opazko, da, kakor smo uže v 13., 14. in 16. listu dokazali, treba je preuredbe vseh pravil kranjske hranilnice, sedanjemu času primernih.

— (Za častne člane) Novomeške meščanske brambe izvoljena sta gosp. deželni predsednik Winkler in pa gosp. knezoškof dr. Pogačar.

— (Glasbena Matica) ima svoj občni zbor 20. dne t. m. ob 8. uri zvečer v čitalniški pevski sobi, v katerem se voli tudi 20 odbornikov.

— („Sokolov“ izlet) v Kranj in na goro sv. Jošta v nedeljo se je jako sijajno izvršil. „Sokol“, ki se je pripeljal v Kranj s posebnim vlakom, je pozdravila na kolodvoru narodna požarna bramba in velika množica ljudstva. Od kolodvora je z velikim spremstvom romal „Sokol“ na Božjo pot k sv. Joštu, kjer je sv. mašo služil prečast. g. Klun, 2 „Sokola“ sta mu pa stregla. Blizo poludne vrnil se je v Kranj. Na savskem mostu sprejela ga je deputacija, njej na čelu gospod župan Šavnik. Po pozdravu, izrečenem po deputaciji v imenu mesta kranjskega, izročila je gospodičina Prešernova Sokolovi zastavi krasen venec s prelepima trakovima. Po obedu na „stari pošti“ podal se je „Sokol“ na pokopališče in položil tam na grob Prešernov in Jenkov lična venca. Popoludne prišla je vojaška godba iz Ljubljane in sedaj se je pričela še le prava živahna zabava. Proti večeru prižgali so umeteljne ognje, na kalavariji nasproti Kranju pa so švigale rakete visoko v zrak. A kmalu je prišel čas, ko se je bilo treba vrniti po železnici v Ljubljano. Požarna bramba je zopet z bakljami in lampijoni spremila „Sokola“ na kolodvor. Zabit pa ne smemo, da je bil mlin gosp. Majdiča in pa kolodvor krasno razsvitljen z bengaličnim ognjem. Ker je tudi nebó bilo milo izletu „Sokolovemu“, katerega je narod povsod preprijazno sprejemal, razume se samo po sebi, da je došel jako vesel v Ljubljano nazaj, navdušeno ponavlja klic: slava narodnemu Kranju in okolici njegovi!

— (Vesteneck brez konca in kraja.) Lepa družba je bila ta, ki smo jo včeraj videli pred okrajno sodnijo: dva profesorja više gimnazije, dva profesorja više realke in en uradnik — vsi toraj osebe više inteligence in če pristavimo, da so še „nemci“ in med njimi dva doktorja, moramo reči, da je gosp. sodnik Čuček imel pred sabo cvet najboljših nemških krogov. Le enega je manjkalo: glavne osebe dr. Julija Fränzelja vit. Vestenecka, nekdanjega c. k. okrajnega glavarja litijskega, kateri je bil pa namesto sebe poslal dr. pl. Schreya, glavo ljubljanskih kazinarjev. Poslušalcev je bilo mnogo, katerim, čeravno so bili po večini Slovenci, se je vendar na obrazih videlo, da so se marsikaj učili, več jih je bilo celó doktorjev. Kdor ni vedel, za kaj gre, bi bil mislil, da bo tu kako znanstveno razlaganje, kaka poskušnja — sploh kaj, kar še inteligentno in deloma učeno občinstvo mika, zlasti ker je slišal imena toliko profesorjev. Da bo šlo tu le za navaden škandal, kakoršnega delajo le surovi pijanci, ne pa plemeniti c. kr. okrajni glavarji, in o kakoršnem so za priče klicani zopet le ljudje najnižih, neizobraženih stanov, ne pa c. kr. profesorji viših šol in deloma doktorji, dobri prijatelji in častilci zatoženca, kdo bo kaj takega verjel! In vendar je tako; to kaže dogodba, ki bodi tu čisto ob kratkem posneta.

Predno je Vesteneck šel iz Litije, je bila v ljubljanski kazini k slovesu pijača, katere se je vdeležila nemška inteligenca gori omenjene vrste. Pozno zvečer je uže bilo, ko so se razšli, in zgodaj zjutraj, ko je kladvo uže vzdigovalo se, da udari dvakrat ob zvon, je pridrl Vesteneck z gori omenjenimi tovarši v kazinsko kavarno. Tam sta sedela mirno pri čaši kave dva gosta v pogovoru o raznih rečeh ter se za prišedšo družbo še zmenila nista. Ta pa, čeravno so bile vse druge mize prazne, posede ravne to mizo, da sta prejšnja gosta nemudoma v sredi; a kaj ju to briga? Mirno se dalje

pogovarjata slovenski. To pa vzbudi nevoljo družbe, češ, da le v čitalnični „luknji“ se sme govoriti „bauernsprache, sausprache“ itd., a v kazini le nemški. Takih izrazov je slišati še več: situacija postane napeta, čeravno se prva gosta, gosp. Lapajne, pravni praktikant, in pa g. trgovec Bučar, za vse to ne zmenita, marveč se med seboj mirno dalje pogovarjata. Kar zaupije vodja te lepe družbe gosp. Lapajnetu: „Was fixiren Sie mich (kaj zijate v me)?“ — „Saj ne zijam“, odgovori mirno g. Lapajne. Potem ropot, Vesteneck upije, da se tukaj ne sme govoriti „slovaški“, in ko mu g. Lapajne pové svoje ime in karakter, ga zmirlja z „wicht“ in slednjič pristavi: „ich werde mir die Unehre anthun, Ihnen in's Gesicht zu spucken (jaz se bom onečastil s tem, da vam v obraz pijunem)!“ Ko je na vse to g. Lapajne ostal „razdražljivo“ miren („auffallend, herausfordernd, ruhig“, kakor so rekle nemške priče), je Vesteneck z besedami: „Sie wollen also nicht gehen? gut, dann gehen wir“ — odšel s svojo družbo c. k. profesorjev.

To je bila dogodka v kazinski kavarni. Gosp. Lapajne je tožil zato vit. Vestenecka zavoljo razžaljenja časti in včeraj je bila razprava o tem pri okr. sodnji ljubljanski. Vestenekove priče, štirje profesorji in en uradnik, so pod prisego po večem vse to pripoznale, le ne tako odločno in da je Vesteneck rekel, „moralisch in's Gesicht spucken“ ter da je bil silno razburjen, nekaj zavoljo tega, kar se mu je zgodilo, še bolj pa zato, ker sta L. in B. slovenski govorila in nista hotela iti, ko ju je on ven gonil; tudi pripoznajo, da je vsa družba zabavljala čez slovensko govorico, ter jo imenovala zaničljivo slovaško. Besedo „Wicht“ so tudi vsi slišali. Zanimivo pri tem je to, da so ti nemški profesorji celó pred sodnijo kazali grozno mržnjo do slovenskega jezika in naroda našega, videlo se je pač, kako zagrizeni so. — Najodločneje je govoril priča gosp. Bučar, ki se je čudom čudil, da se v kazini in od tako odličnih gospodov more mirnemu človeku zgoditi kaj tacega, kakor se je zgodilo njegovemu mirnemu tovaršu g. Lapajnetu in to samo zato, ker je govoril svoj materni jezik ž njim. — Tožnik gosp. Lapajne svojo tožbo zagovarja tako umno, gladko in juridično pravilno, da Vesteneckovega zagovornika dr. Schreya z njegovo res dolgo, pa tudi dolgočasno „zgovornostjo“ popolnoma v senco postavi. „Mir ist das Komplimentirbuch des Kasino nicht bekannt, aber wenn das Wort „Wicht“ darin vorkommt, so können es sich andere gefallen lassen, ich nicht“ — je odgovoril dr. Schreyu, kateri je hotel dokazati, da beseda „Wicht“ ni razžaljliva, marveč čisto nedolžno. Sodnik po vsem tem vit. Vestenecka spozna krivega razžaljenja časti in ga obsodi na 40 gld. denarne kazni ali 8 dni zaporu, zoper kar se dr. Schrey pritoži. — To je konec ponočnega škandala Vestneckovega v kavarni ljubljanske kazine ponoči od 27. do 28. prila t. l.

— (V Šiški) bodo zidali šolo, katere troški so preračunjeni na 13.100 gld. Delo se bode oddalo licitando 24. dan t. m. v pisarni c. k. okrajnega glavarstva za ljubljansko okolico. Kar se načrta in o pogojev na drobno tiče, to se zvé pri c. kr. okrajnemu šolskemu svetu ljubljanskem.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Liberalci skušajo vsak dan v svojih časnikih po svetu širiti glas, da se Taaffeovo ministertvo maje. Iz zanesljivih virov moremo reči, da vsa ta poročila so s trte izvite pravljice, katere liberalci že-

lijo, da bi se rešili propada, katerega so zaslužili po svojem nesrečnem 20letnem gospodstvu.

— (Samoumori) so dandanes vsakdanja prikazen. Kar zaporedoma sta se dva imenitna generala Tegethof in pa Uhatius vstrelila, pa se danes svet prav ne vé, zakaj?

— Slavni profesor zdravilstva dr. Škoda, stvarnik temeljite diagnoze, je 13. dne t. m. po dolgem bolehanji za protinom v 76. letu svoje starosti umrl.

Iz Prage. — Sijajni je bil sprejem svetlega cesarjeviča Rudolfa in svetle cesarjevičine Štefanije, ki sta došla le-sem 8. dne t. m. Ovacij prisrčnih je bilo vse dni njunega bivanja v glavnem mestu česke krone, da potrebovali bi celi list popisati vse, kar se je ta čas ondi godilo.

Ogersko. — Volitev novih poslancev za državni zbor razpisana je od 24. junija do 3. julija. Kolikor je osnovana misel o gotovi zmagi Tiszini, toliko se nam zdi, da ta zmaga ne bode ravno posebno sijajna in slavna za Tizzo. Težnja za popolno samostalnost Ogerske in za personalno unijo dobiva čedalje več korenine pri Magjarih, zato skoro ni dvomiti, da bodo v prihodnjem zborovanji privrženci te ideje v zbornico prišli v večem številu.

Iz Bolgarije — Vsa dežela je na zapoved knezovo dejana v obsejni stan. Položaj je zeló kritičen. Pod predsedstvom patrijarha je skupščina enoglasno izrekla, pa bo podpirala kneza, liberalna stranka pa od kneza odločno zahteva, da naj prejšnje ministerstvo nazaj pokliče ter Ehrenrotha zameni z rojenim Bolgarom pa prekliče vse izjemne naredbe. — Srbske narodne skupščine 273 udov je izdalo s podpisom prejšnjega predsednika bolgarske zbornice, Suknarova, oklic bolgarskemu narodu, po katerem se ta pozivlja, naj z vso močjo prizadeva si vzdržati sedanje stanje. „Samo sovražniki bolgarskega in srbskega naroda“ — pravi oklic — „se veselé državnega prevrata in le trinogi in mračnjaki zagovarjajo absolutizem!“ — Dalje povdarja oklic, da je namen sovražnikov naroda bolgarskega ta, dokazati po prekucijah in neredih, da narod bolgarski še ni zrel za samoupravo, in da bi oni potem v roke dobili njegovo imetje, prihodnost in svobodo.

 Ko je bil prvi del današnjega lista uže natisnen, nam je od gosp. Ogulina došlo pisemce, naj članek o perenospori odložimo, dokler nam ne poroča, ali je naznanjena prikazen prav gotova ali ne. Po takem ne ostaja nam družega, kot to gosp. Ogulinovo naznanilo objaviti.

Vredništvo.

Popravek. V zadnjem listu „Novic“ na strani 187. od spodaj 6. vrsta namesto „Matici izročila iztiskov“ beri: „Matici izročila 53 iztiskov“.

Žitna cena

v Ljubljani 11. junija 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovs 3 gold. 8 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.